

avaluació educació secundària obligatòria 4t d'ESO

CURS 2019-2020

competència

lingüística:

llengua catalana

INSTRUCCIONS

- Per respondre a les preguntes de la prova trobaràs un **FULL DE RESPOSTES** amb dues parts.
  - La **PART 1** és per respondre a la majoria de preguntes, marcant amb una X la casella corresponent. Només hi ha una resposta correcta per a cada pregunta. Si t'equivoques, omple tot el quadrat i marca de nou amb una X la resposta correcta. Per tornar a marcar com a correcta una resposta prèviament emplenada, encercla-la.
  - En acabar la prova, no t'oblidis de respondre a la pregunta de valoració que hi ha a la **PART 1**.
  - La **PART 2** és per:
    - respondre a les preguntes 24, 25 i 26;
    - escriure la redacció final.
- Per fer la prova utilitza un bolígraf.
- No facis servir cap corrector (líquid, cinta...).

TEXT 1

Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta a cada pregunta.
Marca-la a la PART 1 del FULL DE RESPOSTES.

LA BABA TERESA

Sempre vam tenir dues mares: la mare i l'àvia, la baba Teresa, que vivia a casa, a Girona. Ens cuidava, ens protegia, ens mimava, s'interessava pel que ens interessava i ens seguia les passes. Per això l'estimàvem tant tots dotze germans.

La baba Teresa no ens renyava gairebé mai. Si ens faltaven diners ens en deixava, i si érem fora ens escrivia cartes llargues i entre els fulls de paper sempre hi havia algun bitllet per suavitzar les nostres penúries econòmiques.

La baba era menuda, prima, nerviüda, però era molt tendra, sobretot de cara, que era transparent i no podia amagar mai el que pensava. Sovint patia pel que patien els altres. Quan alguna cosa no ens acabava de rutllar, ella feia pitjor cara que nosaltres. Però si nosaltres ens ho passàvem bé, ella ho feia com cap altre. Si era festa i la mare feia sopar especial de peix al forn o sarsuela, ella pagava les postres o un primer extra.

Li encantava estar amb nosaltres. Li agradava el futbol. Aquell dia de setembre del 1976 que Joaquim Maria Puyal va radiar el primer partit del Barça en català a Ràdio Barcelona, vam treure cadires i el transistor al sol, a l'era de la masia, i vam escoltar emocionats els quatre gols que l'equip li va fer al Las Palmas. A l'hivern escoltava en Puyal des del llit, i cada cop que el Barça marcava, pitjava el timbre que s'havia fet instal·lar al capçal i havíem de córrer per anar a celebrar el gol amb ella.

Es passava el dia escrivint cartes. Escrivia cartes llargues i ben redactades a les amigues, als familiars i a nosaltres mateixos si érem a l'estranger o a l'internat. Per Nadal, cada any enviava més de cent felicitacions, que escrivia tan llargues com si fossin cartes. I després de festes, per cada nadala que havia rebut, feia unes ratlles d'agraïment.

De tant en tant, la baba ens cridava a la seva habitació, obria la calaixera, en treia la llibreta negra on anotava el que ens anava deixant i passàvem comptes.

—Em devies tres mil quatre-cents pessetes de l'estiu. Hi hem d'afegir les mil que em vas demanar dilluns per al taller del cotxe i les sis-cents que devies a la llibreria, i que jo vaig anar a pagar. En total, me'n deus cinc mil.

—Segur que les tres mil quatre-cents no te les havia tornat? —provava jo d'embolicar la troca.

—Seràs barrut! —s'enfadava—. Però quan m'has tornat alguna cosa?

Sabia perfectament que, en tots els anys que feia que la baba em finançava les necessitats més urgents, encara no li havia tornat ni un sol préstec. Si el deute no pujava trenta o quaranta mil pessetes era perquè de tant en tant me'n perdonava una part o me'l rebaixava amb motiu d'un regal de sant o d'aniversari.

Més endavant, quan ja estudiàvem a Barcelona, el pare ens feia anar molt justos, de manera que a mitja setmana ja tiràvem dels diners del tren de tornada i els divendres ens trobàvem a l'estació que no teníem ni cinc per pagar el bitllet.

Aviat vaig descobrir que, si repassava amb atenció la cua de passatgers que havien passat el dia a Barcelona i tornaven cap a casa, sempre hi havia algú que acabava sent amic de la família, especialment de la baba Teresa. De manera que m'acostava amb cara de gos apallissat a la primera senyora de la cua i balbucejava, com si em fes molta vergonya la meva desgràcia:

TEXT 1

—Perdoni, és que ara m'adono que he perdut els diners del tren. No me'n deixaria pas? Soc de can Farreras, demà els hi vindria a tornar a casa seva.

—De can Farreras? Net de la Maria Teresa?

—Sí, que la coneix?

—I tant. I a la teva mare, la Montserrat, també me l'estimo molt. I tu, quin ets de tots els fills?

—Soc en Rafel, el sisè.

—Quina gràcia. Té —i em donava cent pessetes que jo em comprometia a tornar l'endemà mateix.

—Demà les hi tornaré. On vol que les hi porti?

—Res, de cap manera. Dona records a la mare i a l'àvia Teresa i digue'ls que has conegut la senyora Servitja.

Rafel Nadal, *Quan érem feliços* (text adaptat)

- 1** Completa l'oració següent: "Vàrem estimar la baba com si _____ la nostra mare."
  - a. és
  - b. fos
  - c. fora
  - d. seria

- 2** La paraula "penúries" (subratllada al text) significa a l'oració...
  - a. dolor.
  - b. abundància.
  - c. interès pels diners.
  - d. extrema escassetat.

- 3** Segons el text, quina era l'activitat diària principal de la baba Teresa?
  - a. Escriure cartes.
  - b. Estar amb els nets.
  - c. Escoltar partits de futbol.
  - d. Comptar els diners estalviats.

- 4** Quantes felicitacions de Nadal enviava cada any la baba Teresa?
  - a. Un centenar, aproximadament.
  - b. Menys d'un centenar.
  - c. Més d'un centenar.
  - d. Un miler.

TEXT 1

- 5** L'oració "I després de festes, per cada nadala que havia rebut, feia unes ratlles d'agraïment" significa que la baba...
- a. s'apuntava els noms de tots aquells que la felicitaven.
  - b. responia a tots els que li havien enviat una felicitació de Nadal.
  - c. estava molt agraïda quan els nets li cantaven cançons de Nadal.
  - d. escrivia poemes de Nadal de quatre ratlles i els enviava als amics i familiars.
- 6** L'oració "la baba em finançava les necessitats més urgents" (subratllada al text) significa que li deixava els diners...
- a. ben de pressa, per al que ell volgués.
  - b. però ell els hi havia de tornar ràpidament.
  - c. perquè ell es pogués comprar allò que més li calia.
  - d. i després ella els cobrava amb interessos tan aviat com podia.
- 7** El protagonista feia "cara de gos apallissat" (subratllat al text) perquè...
- a. les dificultats econòmiques familiars es notaven en la seva cara de tristesa.
  - b. feia cara de pena i tristesa per aconseguir els seus propòsits.
  - c. no tenia diners i semblava un gos abandonat o un vagabund.
  - d. creia que sempre el tractaven com si fos un gos.
- 8** Marca amb una X a la PART 1 del FULL DE RESPOSTES si les oracions següents són verdaderes (casella a) o falses (casella b).
- 8.1 Durant l'estiu, l'àvia va deixar 3.400 pessetes al narrador.
  - 8.2 El narrador explica que, a l'estació, sempre hi havia algun amic de la família que li deixava els diners.
  - 8.3 El narrador, perquè li deixessin el que necessitava per comprar el bitllet, sempre deia que li havien pres els diners.
  - 8.4 Al narrador li feia vergonya haver de reconèixer que no tenia diners per comprar el bitllet.

TEXT 1

9 En quin ordre s'expliquen els fets?

A. La baba Teresa i el narrador passen comptes.	B. La baba Teresa compra postres per als dinars familiars.	C. La baba envia diners als nets dins de les seves cartes.	D. Escolten la retransmissió del partit de futbol.
---	--	--	--

- a. D → A → C → B
- b. C → B → D → A
- c. A → D → B → C
- d. B → C → D → A

10 Quin ordre ocupava el narrador entre els germans?

- a. Segon.
- b. Quart.
- c. Sisè.
- d. Onzè.

11 Indica quina d'aquestes oracions té les comes (,) col·locades correctament.

- a. Heu de saber, que a la baba Teresa, me l'estimava molt.
- b. Heu de saber que, a la baba Teresa me l'estimava, molt.
- c. Heu de saber, que, a la baba Teresa, me l'estimava molt.
- d. Heu de saber que, a la baba Teresa, me l'estimava molt.

12 Quin tipus de text és "La baba Teresa"?

- a. Argumentatiu.
- b. Expositiu.
- c. Predictiu.
- d. Narratiu.

TEXT 2

Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta a cada pregunta.
Marca-la a la PART 1 del FULL DE RESPOSTES.

QUI SOM

VOLUNTARIAT

VULL DONAR

PARAULES AMIGUES

ACTUALITAT

QUÈ FEM?

ACOMPANYAMENT A PERSONES GRANS

Acompanyament a domicili

Aquest programa consisteix en la visita setmanal d'un voluntari a casa d'una persona gran, per un espai aproximat de dues hores. D'aquesta manera, amb el temps, s'estableix un vincle afectiu i de confiança entre el voluntari i la persona gran.

L'acompanyament a domicili ofereix suport afectiu i nous vincles de relació a la gent gran que els permet trencar amb la seva solitud. Però, a més d'alleugerir les situacions de soledat i/o aïllament, el suport afectiu que rep la persona gran l'ajuda a reforçar els seus recursos personals, com l'autoestima, la capacitat d'adaptació, la capacitat de relació amb els altres, etc.

El nostre compromís és que aquest suport emocional es mantingui indefinidament.

Acompanyament en residències

Una persona voluntària visita setmanalment una persona gran al centre residencial.

Acompanyament en la malaltia

La persona gran acompanyada pateix una malaltia crònica complexa.

Acompanyaments esporàdics

Les persones grans que reben acompanyament a domicili o acompanyament en la malaltia tenen aquesta opció.

La persona gran té el suport d'un voluntari per anar al metge, fer gestions al carrer...

Escollar, portar notícies de l'exterior, llegir, transmetre alegria de viure, sortir a passejar, recuperar antigues aficions, entre d'altres, seran la base de l'acompanyament a domicili.

QUÈ SIGNIFICA ACOMPANYAR?

- Reconèixer la persona i acceptar el que té d'única, respectar la seva dignitat i la seva intimitat.
- Donar valor a la seva vida i ajudar-la a redescobrir el seu potencial, permetre que expressi els seus desitjos i les seves profundes aspiracions.
- Caminar al seu costat respectant la seva evolució i el seu propi ritme, adaptant-se constantment a les seves necessitats i detectant les seves carències.
- Ajudar-la a augmentar la seva autoestima.
- Considerar-la com un ésser en evolució constant, ajudant-la a acceptar els canvis que es produeixen a la seva vida.
- Evitar que se senti exclosa socialment.

<http://www.amicsdelagentgran.org> (text adaptat)

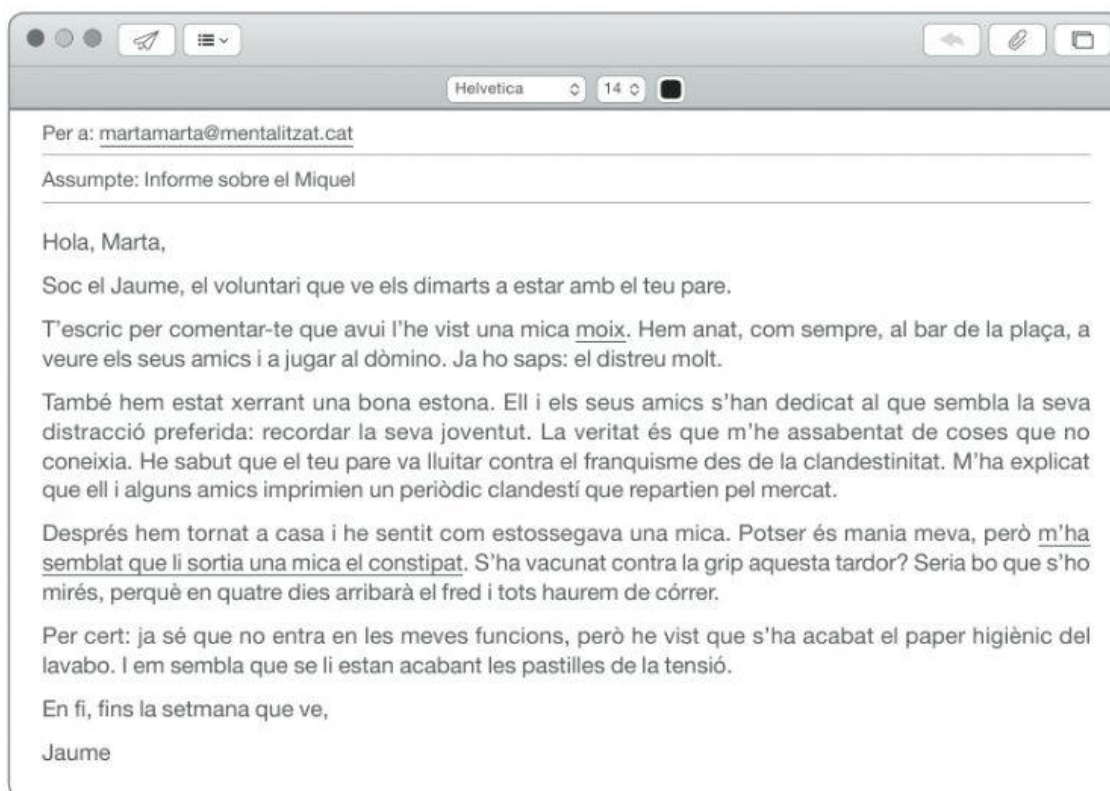
TEXT 2

- 13** Segons el text, qui fa l'acompanyament de la persona gran a domicili o en residència i amb quina periodicitat?
- a. Persones voluntàries, cada setmana.
  - b. Professionals del sector, cada mes.
  - c. Amics de la Gent Gran, cada dia.
  - d. Qualsevol persona, quan vulgui.
- 14** L'expressió "amb el temps" (subratllada al text) en aquesta oració significa...
- a. al moment més propici.
  - b. cap vegada.
  - c. a la llarga.
  - d. sovint.
- 15** Amb quin significat s'utilitza aquí "alleugerir" (subratllat en el text)?
- a. Fer més suportable la situació.
  - b. Fer més feixuga la situació.
  - c. Accelerar un procés.
  - d. Espavilar-se.
- 16** El pronom 'la' de la frase "Donar valor a la seva vida i ajudar-la a redescobrir el seu potencial" (subratllada al text) fa referència a la...
- a. vida.
  - b. dignitat.
  - c. intimitat.
  - d. persona.

TEXT 3

Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta a cada pregunta.
Marca-la a la PART 1 del FULL DE RESPOSTES.

INFORME SOBRE EL MIQUEL

17 Què significa “moix” (subratllat al text)?

- a. Ensopit.
- b. Animat.
- c. Cansat.
- d. Distret.

18 El Jaume no sabia que el pare de la Marta i els seus amics...

- a. van fugir de la guerra.
- b. van ser empresonats durant el franquisme.
- c. durant el franquisme van editar d'amagat una publicació.
- d. després del franquisme van editar una revista que venien al mercat.

TEXT 3

- 19** Un periòdic clandestí és el que s'elabora...
- a. desobeint la prohibició del govern.
  - b. amb autorització del govern.
  - c. en impremtes barates.
  - d. només per als amics.
- 20** A l'oració, "M'ha semblat que li sortia una mica el constipat" (subratllada al text), 'li' es refereix...
- a. a la grip.
  - b. al Miquel.
  - c. al Jaume.
  - d. al constipat.
- 21** El Jaume escriu la seva carta a...
- a. la primavera.
  - b. l'estiu.
  - c. la tardor.
  - d. l'hivern.
- 22** El text del Jaume és...
- a. una carta administrativa.
  - b. una carta personal.
  - c. un article d'opinió.
  - d. una instància.